

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

**Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»**

**з теми: МЕДІАОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Виконала: здобувачка вищої освіти
освітньої програми «Початкова освіта»
спеціальності 013 Початкова освіта
заочної форми здобуття вищої освіти
Крояло Наталія Валеріївна

Керівник: Мелекесцева Н.В.,
кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент: Гордійчук М.С.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та методик
дошкільної освіти

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ	8
1.1. Зміст поняття «читацька компетентність молодшого школяра», його структура	8
1.2. Читацька компетентність учнів початкових класів як мета й результат освітньої діяльності	13
1.3. Проблеми та виклики формування читацької компетентності молодших школярів в умовах сьогодення	18
1.4. Потенціал медіаосвітніх технологій у розвитку читацької компетентності молодших школярів	24
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ МЕДІАОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ЗАСОБУ ФОРМУВАННЯ ЧИТАЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	28
2.1. Медіаосвітні технології як інструмент розвитку читацької компетентності в початковій школі	28
2.2. Методичні прийоми використання медіаосвітніх технологій під час роботи з текстом	38
2.3. Організація, зміст і перевірка ефективності експериментального дослідження.....	45
ВИСНОВКИ.....	55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	58
ДОДАТКИ.....	68

ВСТУП

Сучасний етап розвитку освіти в Україні характеризується активними процесами цифровізації, інформатизації та глобалізації суспільного життя. Нові реалії, зумовлені стрімким розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, вимагають від освіти не лише оновлення її змісту, а й упровадження інноваційних технологій навчання, спрямованих на формування в учнів уміння критично мислити, аналізувати інформацію, усвідомлено й безпечно взаємодіяти з медіасередовищем. Особливого значення в цьому контексті набуває формування читацької компетентності молодших школярів, адже саме читання виступає базовою навичкою, яка забезпечує пізнавальний, мовленнєвий, емоційний і соціальний розвиток дитини.

Формування читацької компетентності є одним із пріоритетних завдань сучасної початкової освіти, визначених Державним стандартом початкової освіти [12], Концепцією «Нова українська школа» [41], а також низкою стратегічних документів, спрямованих на модернізацію освітнього процесу. Читацька компетентність охоплює не лише техніку читання, а й уміння розуміти, інтерпретувати, оцінювати текст, встановлювати смислові зв'язки, формувати власне ставлення до змісту прочитаного, а отже – є основою для розвитку ключових компетентностей для життя.

Однак сучасна ситуація з рівнем розвитку читацької компетентності молодших школярів викликає занепокоєння й потребує глибокого переосмислення педагогічних підходів. Нестабільність освітнього процесу, спричинена пандемією та повномасштабною війною в Україні, суттєво вплинула на організацію навчання, зумовила перехід до дистанційних і змішаних форм, часті перерви в освітньому процесі через повітряні тривоги та блекаути. Окреслені чинники призвели до зниження рівня навчальних досягнень, погіршення психоемоційного стану дітей та зниження мотивації до навчання. Державна служба якості освіти України фіксує наявність серйозних освітніх втрат, особливо в тих видах діяльності, які потребують тривалої

концентрації уваги, когнітивного зусилля й емоційного залучення, серед яких особливе місце відведено читанню.

Зауважимо, що проблема дитячого читання має системний характер, пов'язаний зі зміною моделі сприймання тексту в умовах інформаційного суспільства. Розвиток цифрових технологій, доступ до необмеженої кількості джерел інформації, зростання впливу соціальних мереж призвели до трансформації читацьких практик дітей: традиційне книжкове читання дедалі частіше замінюється коротким, фрагментарним, поверхневим переглядом контенту на екранах гаджетів. Діти надають перевагу відео, аудіо чи інтерактивним формам сприйняття інформації, тоді як інтерес до друкованого слова поступово знижується. Як наслідок, спостерігається втрата престижу читання, зменшення обсягу «вільного читання», переорієнтація на літературу розважального характеру, ослаблення навичок глибокого аналізу тексту й критичного мислення [40, с. 55].

Водночас сучасне інформаційно-освітнє середовище відкриває нові можливості для формування читацької компетентності здобувачів освіти. Інтеграція медіаосвітніх технологій – мультимедійних презентацій, буктрейлерів, подкастів, інтерактивних електронних книжок, цифрових історій, онлайн-платформ для читання – сприяє підвищенню інтересу до читання, розвитку емоційного сприйняття, комунікативних умінь, формуванню навичок критичного оцінювання інформації. Саме медіаосвіта, спрямована на формування здатності осмислено сприймати й аналізувати медіатексти, розвивати критичне мислення, є одним із ефективних засобів оновлення читацької культури молодших школярів.

Питання використання медіаосвітніх технологій у початковій школі, зокрема в межах уроків мовно-літературної освітньої галузі, досліджували такі науковці, як О. Антонова, О. Волошенюк, О. Ганик, В. Іванов, О. Мокрогуз, І. Старагіна й ін. Зазначене питання залишається актуальним, оскільки інтеграція сучасних цифрових технологій в освітній процес є однією з основних умов підготовки молодших школярів до життя в інформаційному суспільстві.

Постійне оновлення медіасередовища, поява нових освітніх платформ і цифрових інструментів вимагають їх критичного осмислення та педагогічно обґрунтованого застосування на уроках, зокрема літературного читання, яке відіграє важливу роль у формуванні читацької компетентності та всебічного розвитку особистості дитини.

Таким чином, **актуальність** теми дослідження зумовлена суперечністю між зниженням рівня читацької активності молодших школярів і необхідністю формування компетентного, критично мислячого читача, здатного орієнтуватися в сучасному інформаційному просторі. Окреслені аспекти актуалізують потребу у впровадженні медіаосвітніх технологій на уроках літературного читання як інструменту мотивації, залучення та розвитку читацької компетентності учнів початкових класів.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати й експериментально перевірити ефективність використання медіаосвітніх технологій у процесі формування читацької компетентності здобувачів початкової освіти.

Для досягнення поставленої мети визначено такі **завдання**:

- 1) розкрити сутність, структуру та компоненти читацької компетентності молодшого школяра;
- 2) з'ясувати особливості формування читацької компетентності учнів початкових класів у сучасних умовах;
- 3) схарактеризувати потенціал медіаосвітніх технологій у формуванні читацької компетентності молодших школярів, визначити педагогічні умови їх ефективного застосування;
- 4) описати методику формування читацької компетентності учнів початкових класів засобами медіатехнологій, перевірити її ефективність за допомогою педагогічного експерименту.

Об'єкт дослідження – процес формування читацької компетентності молодших школярів; **предмет дослідження** – медіаосвітні технології як засіб формування читацької компетентності учнів початкових класів.

Гіпотеза дослідження полягає в припущенні, що використання медіаосвітніх технологій на уроках літературного читання забезпечить більш високий рівень сформованості читацької компетентності молодших школярів за умови: поєднання традиційних і медіаосвітніх підходів до розвитку читацьких умінь; створення інформаційно-освітнього середовища, яке стимулює інтерес і активність учнів; належного рівня медіакомпетентності вчителя, який уміє інтегрувати цифрові ресурси в освітній процес.

Методи дослідження: теоретичні (аналіз, синтез, порівняння, систематизація та узагальнення наукових джерел), емпіричні (спостереження за освітнім процесом, педагогічний експеримент), статистичні (кількісна та якісна обробка результатів експериментальної роботи).

Організація дослідження. Експериментальне дослідження виконано на базі Кам'янець-Подільського ліцею №5.

Наукова новизна дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні та практичній перевірці ефективності застосування медіаосвітніх технологій для формування читацької компетентності молодших школярів. Уточнено зміст поняття «читацька компетентність молодшого школяра», визначено її структурні компоненти та розроблено систему педагогічних умов і методичних прийомів застосування медіаконтенту (електронних книжок, буктрейлерів, інтерактивних платформ), що сприяє підвищенню мотивації до читання, розвитку критичного мислення та інформаційної грамотності учнів.

Теоретичне значення дослідження полягає в поглибленні та уточненні наукових уявлень про процес формування читацької компетентності молодших школярів у контексті впровадження медіаосвітніх технологій. Результати дослідження доповнюють наукову теорію розвитку читацької культури та медіаосвіти молодших школярів, розширюючи методологічну базу компетентнісного підходу в сучасній початковій освіті.

Практичне значення дослідження полягає у визначенні педагогічних умов і розробленні методичних рекомендацій щодо ефективного використання медіаосвітніх технологій у процесі формування читацької компетентності

молодших школярів. Результати роботи можуть бути застосовані у практиці вчителів початкових класів, у системі підготовки майбутніх педагогів і на курсах підвищення кваліфікації.

Апробація роботи: участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях («Актуальні питання початкової освіти: досвід, реалії, перспективи», «Українська та іноземні мови в початкових класах: актуальні проблеми й інноваційні технології», «Інновації в початковій і спеціальній освіті: досягнення та перспективи», студентських конференціях («Сучасна початкова освіта: погляди молодих дослідників», «Актуальні питання сучасної освіти в Україні: виклики та перспективи», наукова конференція студентів і магістрантів за підсумками НДР у 2024-2025 н.р.). Результати дослідження обговорено на заняттях студентської проблемної групи «Актуальні проблеми мовно-літературної освіти молодших школярів» та на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2024-2025, 2025-2026 н.р.).

Публікації. Крояло Н. Використання медіаосвітніх технологій на уроках літературного читання. *Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; педагогічний факультет; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2025. Вип. XXI. С. 117–120 [21].*

Структура роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань) і додатків. Обсяг роботи – 70 сторінок, основний текст – 57 сторінок.

ВИСНОВКИ

У результаті проведеного дослідження було теоретично обґрунтовано й експериментально перевірено ефективність використання медіаосвітніх технологій у процесі формування читацької компетентності молодших школярів. Аналіз наукових джерел показав, що читацька компетентність є комплексним утворенням, що включає уміння розуміти, аналізувати й інтерпретувати текст, виражати власну думку, виокремлювати головне та другорядне, а також оцінювати художні й пізнавальні аспекти твору. Сучасні тенденції розвитку освіти, цифровізація інформаційного середовища та потреби «цифрового покоління» обумовлюють необхідність інтеграції медіаосвітніх технологій в освітній процес початкової школи.

Теоретичний аналіз показав, що медіаосвітні технології включають широкий спектр інструментів: презентації, інфографіку, буктрейлери, інтерактивні схеми, комікси, фанфікшн та інші цифрові ресурси, що дозволяють візуалізувати інформацію, активізувати мислення, сприяти засвоєнню матеріалу й підвищенню мотивації до читання. Впровадження цих технологій у процес навчання забезпечує розвиток критичного мислення, комунікативних умінь, здатності до самостійного аналізу тексту та творчої діяльності учнів.

На констатувальному етапі експериментального дослідження було виявлено, що більшість учнів експериментальної групи (3-Б клас) мала середній і достатній рівні читацької компетентності (30–33%), а високий рівень був лише у 18% учнів. У контрольній групі (3-А клас) аналогічні показники склали 23–31% високого та достатнього рівнів. Така розподіл свідчив про наявність проблеми й потребу системного впровадження медіаосвітніх технологій для підвищення рівня сформованості читацьких умінь молодших школярів.

На формувальному етапі експерименту було розроблено систему роботи з текстами на уроках літературного читання з використанням медіаосвітніх технологій. До складу системи входили: інтерактивні завдання з опрацювання

тексту, використання буктрейлерів і презентацій для актуалізації опорних знань, створення інфографіки для структурування інформації, групові й колективні види діяльності, рольові ігри та обговорення, що стимулювали комунікативну та творчо-пізнавальну активність учнів. Особлива увага приділялася формуванню позитивної мотивації до читання, розвитку емоційного інтелекту школярів, створенню ситуацій успіху та сприятливого психологічного клімату на уроках.

Результати контрольного діагностування після впровадження медіаосвітніх технологій показали суттєве підвищення рівня читацької компетентності учнів експериментальної групи. Зокрема, частка учнів з високим рівнем зростає з 18% до 26%, достатній рівень склав 33%, середній — 22%, початковий — 19%. Це свідчить про позитивний вплив системного використання медіаосвітніх технологій на формування читацьких умінь молодших школярів. Контрольна група, яка навчалася за традиційною методикою, не показала суттєвих змін у порівнянні з констатувальним зрізом, що підтверджує ефективність запропонованої методики.

Аналізуючи динаміку змін у експериментальній групі, можна зазначити, що застосування медіаосвітніх технологій сприяло не лише кількісному підвищенню рівнів читацької компетентності, але й якісним змінам у навчальній поведінці школярів. Діти стали більш впевнено виокремлювати головне та другорядне, визначати логіку сюжету та взаємозв'язки між подіями, ставити запитання щодо тексту та шукати аргументовані відповіді. Учні проявляли ініціативу, активно обговорювали події й персонажів творів, створювали власні інтерпретації прочитаного, що підтверджує розвиток критичного мислення та умінь самостійного аналізу тексту.

Завдяки інтерактивним завданням і візуалізаційним прийомам медіаосвітніх технологій підвищився рівень залученості учнів до навчальної діяльності. Демонстрація буктрейлерів, інфографіки та презентацій стимулювала інтерес до читання та допомагала школярам швидше орієнтуватися в тексті, ефективніше запам'ятовувати матеріал та відтворювати

його у власних висловлюваннях. Виконання творчих завдань, пов'язаних з коміксами та фанфікшном, дозволило дітям самостійно створювати сюжети, розвивати уяву й критичне осмислення прочитаного.

Таким чином, проведене дослідження підтвердило гіпотезу про те, що системне використання медіаосвітніх технологій на уроках літературного читання забезпечує більш високий рівень сформованості читацької компетентності молодших школярів порівняно з традиційними методами навчання. Поєднання інтерактивних, візуальних і творчих прийомів створює сприятливе інформаційно-освітнє середовище, стимулює інтерес та активність учнів, сприяє розвитку навичок критичного мислення, умінь аналізувати текст, виокремлювати головне та другорядне, інтерпретувати й трансформувати зміст художніх творів відповідно до власного задуму.

Результати дослідження свідчать, що інтеграція медіаосвітніх технологій в освітній процес початкової школи є актуальним і ефективним напрямом педагогічної діяльності. Вона дозволяє забезпечити індивідуалізацію навчання, підвищує мотивацію до читання, сприяє формуванню стійких навичок самостійного аналізу та розуміння тексту, а також розвиває соціальні й емоційні компетенції учнів. Крім того, медіаосвітні технології підтримують формування навичок цифрової компетентності, необхідної для ефективної взаємодії з інформаційними ресурсами сучасного світу.

Отже, результати кваліфікаційної роботи підтвердили, що медіаосвітні технології є потужним засобом формування читацької компетентності молодших школярів. Вони не лише підвищують рівень сформованості читацьких умінь, а й сприяють розвитку мислення, творчості, емоційної чутливості та комунікативної компетентності. Використання медіатехнологій у поєднанні з традиційними педагогічними методами створює інтегрований, ефективний і сучасний підхід до навчання, який відповідає потребам учнів сучасної початкової школи та забезпечує їхню всебічну підготовку до успішної освітньої та соціальної діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бескорса О.С., Моторіна Д.А. Інноваційні технології навчання читання у практиці сучасної початкової школи. *Інноваційна педагогіка*. 2019. Вип. 12(1). С. 23–26.
2. Бібік Н.М., Вашуленко М.С., Мартиненко В.О. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи: монографія / Інститут педагогіки НАПН України. Київ: Педагогічна думка, 2014. 346 с.
3. Большакова І.О., Пристінська М.С. Українська мова та читання: підруч. для 3 кл. закл. загал. серед. освіти (у 2-х ч.): Ч. 2. Харків: Вид-во «Ранок». 2020. 112 с.
4. Бондаренко Л.Ю., Вершков О.О., Тетервак І.Р. Використання технологій візуалізації в освітньому процесі, як складової системи інтелектуального навчання. *Розвиток сучасної науки та освіти: реалії, проблеми якості, інновації*: матеріали III Міжнародної наук.-практ. інтернет-конференції (Запоріжжя, 30 вересня 2022 р.). Запоріжжя: ТДАТУ, 2022. С. 413–418.
5. Вашуленко О.В. Читацька компетентність молодшого школяра: теоретичний аспект. *Початкова школа*. 2011. №1. С. 48–50.
6. Впровадження сучасних читацьких технік в освітній процес початкової школи (з досвіду роботи вчителя початкових класів КЗ «Тарасівський ліцей» Кетрисанівської сільської ради Кіровоградської області» Марії Луценко) / укладач Н.Г. Тіхонова. Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2024. 46 с.
7. Гречка А.О., Павлик О.А. Формування наскрізного вміння читати з розумінням в учнів 3 класу засобом візуалізації. *Актуальні питання теорії і практики початкового навчання*: збірник наукових праць студентів. Кривий Ріг: КДПУ, 2021. Вип. 14. С. 85–90.
8. Гудима Н., Мелекесцева Н. Формування інформаційно-цифрової компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі

засобами онлайн-інструментарію навчання. *Acta Paedagogica Volynienses*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. Вип. 2. С. 61–71. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.2.9> (дата звернення: 02.05.2025).

9. Гудима Н.В., Мелекесцева Н.В., Ковальчук О.В. Формування медіаграмотності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі як одне із актуальних завдань Нової української школи. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»* (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. В.В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2023. №1. С. 32–42. URL: <https://lcp.ndu.edu.ua/index.php/nz/article/view/975> (дата звернення: 02.05.2025).

10. Гузь О. Актуальні шляхи удосконалення читацької компетентності учнів в умовах НУШ. *Початкова школа*. 2019. №5. С. 14–16.

11. Дев'ятко Н.В. Фанфікшен як новітній тип молодіжної літературної творчості: проблема актуальності. *Культурологічний альманах: науковий журнал*: зб. наук. праць. 2018. №9. С. 26–30.

12. Державний стандарт початкової освіти. *Учитель початкової школи*. 2018. №4 (вкладка). С. 1–16.

13. Діагностика та механізми подолання втрат у навчанні молодших школярів. Методичні рекомендації [Електронне видання] / кол. автор.; за загальною редакцією О.М. Топузова; укл. О.В. Онопрієнко. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2023. 146 с.

14. Дмитренко С. Слік-навчання. Методика організації освітньої діяльності з дітьми нового покоління. Київ: «Видавнича група «Шкільний світ», 2020. 120 с.

15. Дятленко Т.І. Читання літератури дітьми шкільного віку як актуальна проблема сучасної освіти. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2018. Вип. 85. С. 36–39.

16. Залужна Н.І. Формування читацької компетентності учнів початкових класів: від теорії до практики. URL:

<https://ed.poippo.pl.ua/bitstream/022518134/989/1/%D0%97%D0%B0%D0%BB%D1%83%D0%B6%D0%BD%D0%B0.pdf> (дата звернення: 08.10.2024).

17. Звіт про результати третього циклу загальнодержавного зовнішнього моніторингу якості початкової освіти 2024 р.: у 2-х частинах. Частина I. Навчання в кризових умовах: читацька, математична та природничо-наукова компетентності випускників початкової школи / Т. Лісова (основний автор), Г. Бичко, В. Терещенко, В. Горох, А. Нікитчук, М. Мазорчук, Т. Вакуленко; наук. ред. Т. Вакуленко, В. Терещенко; за ред. Г. Бондаренко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2025. 311 с.

18. Іовхімчук Н., Лоза Ю. Інноваційні технології вивчення дитячих творів Лесі Українки в початкових класах. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2025. №219. С. 340–344. URL: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-219-340-344> (дата звернення: 05.09.2025).

19. Качак Т., Кульчак Х. Інфографіка як засіб візуалізації та аналізу мовно-літературного матеріалу в початковій школі. *Актуальні питання гуманітарних наук. Педагогіка*. 2023. Вип. 61. Т. 2. С. 188–195. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/61-2-31> (дата звернення: 02.09.2025).

20. Коломієць Б. Читання як складова читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку. *Актуальні проблеми формування творчої особистості педагога в контексті наступності дошкільної та початкової освіти*: збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Вінниця, ВДПУ імені Михайла Коцюбинського, 28-29 березня 2023 р.) / за ред. О.П. Демченко, Н.О. Пахальчук; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, факультет дошкільної і початкової освіти імені Валентини Волошиної. Вінниця: ТОВ «Меркьюрі-Поділля», 2023. Вип. 12. С. 198–200.

21. Кросяло Н. Використання медіаосвітніх технологій на уроках літературного читання. *Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка* / Кам'янець-Подільський національний

університет імені Івана Огієнка; педагогічний факультет; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2025. Вип. XXI. С. 117–120.

22. Кухарчук Н.С. Формування наскрізного вміння читання з розумінням у молодших школярів на уроках літературного читання. *Актуальні проблеми та стратегії розвитку початкової освіти*: матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (18 травня 2023 року). Рівне: РДГУ, 2023. С. 70–73.

23. Ліпчевська І.Л. Візуалізація інформації у мовно-літературній галузі першого циклу початкової освіти: новації Нової української школи та їх реалізація. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/721123/1/Text.pdf> (дата звернення: 07.02.2025).

24. Максимчук Н.С., Прокопчук М.І. Розвиток у молодших школярів інтересу до уроків читання засобом освітніх веб-квестів в освітньому середовищі Нової української школи. *Інноваційний розвиток сучасної науки та освіти*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Житомир, 11 червня 2024 р). Research Europe, 2024. С. 14–18. URL: <https://researcheurope.org/wp-content/uploads/2024/06/re11.06.2024.pdf#page=14> (дата звернення: 10.12.2024).

25. Малихін О., Ліпчевська І. Візуалізація навчальної інформації як складова професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. *Український педагогічний журнал*. 2022. №4. С. 59–66.

26. Малихін О., Ліпчевська І. Візуалізація навчальної інформації як складова цифрових підручників для початкової школи. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732111/1/Text1.pdf> (дата звернення: 12.03.2025).

27. Мартиненко В. Реалії та перспективи розвитку читацької компетентності молодших школярів. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/735223/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97-177-181.pdf> (дата звернення: 10.11.2024).

28. Мартиненко В. Сутнісні характеристики читацької компетентності молодших школярів. *Початкова школа*. 2013. №12. С. 3–7.
29. Мартиненко В.О. Індивідуальний підхід до формування і розвитку навички читання молодших школярів: методичний посібник. Київ: КОНВІ ПРІНТ, 2020. 104 с.
30. Мартиненко В.О. Структура і зміст читацької компетентності молодших школярів. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський, 2013. Вип. XV. С. 145–151.
31. Мартиненко В.О. Тенденції розвитку сучасних дитячих книговидаць в Україні: контекст взаємодії читачів з книжкою. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип. 61. Т. 1. С. 64–71. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.11> (дата звернення: 05.05.2025).
32. Мартиненко В.О. Читацька компетентність молодших школярів у реаліях сьогодення. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/720466/1/%D0%A2%D0%B5%D0%B7%D0%B8%20%D0%92.%D0%9C%D0%B0%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE.pdf> (дата звернення: 05.05.2025).
33. Матющенко В. В. Формування читацької компетентності сучасними технологіями на заняттях української мови і літератури в початковій школі. *Актуальні проблеми та стратегії розвитку початкової освіти*: матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (18 травня 2023 року). Рівне: РДГУ, 2023. С. 74–75.
34. Мелекесцева Н. Візуалізація як засіб підвищення інтересу до читання в початковій школі. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка*: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Випуск 23. С. 388–390.
35. Мелекесцева Н. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до розвитку навичок медіаграмотності у дітей молодшого шкільного віку.

Актуальні проблеми наступності дошкільної і початкової освіти: збірник матеріалів X Міжнародної науково-практичної конференції / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, кафедра теорії та методик дошкільної освіти; [відпов. секр. Н.Г. Каньоса]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2024. С. 163–167.

36. Мелекесцева Н. Розвиток читацького інтересу здобувачів початкової освіти засобами медіатехнологій. *Acta Paedagogica Volynienses*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2024. №6. С. 29–36. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2024.6.5> (дата звернення: 17.05.2025).

37. Мелекесцева Н. Розвиток читацького інтересу здобувачів початкової освіти засобами цифрових технологій. *Сучасні технології початкової освіти: реалії та перспективи*. Збірник наукових праць. Випуск 11. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, педагогічний факультет, кафедра теорії та методик початкової освіти; редакційна колегія: Бахмат Н.В., Гудима Н.В., Мелекесцева Н.В. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2024. С. 44–49.

38. Мелекесцева Н., Гудима Н. Формування навичок медіаграмотності здобувачів початкової освіти на уроках мовно-літературної галузі під час роботи з медіатекстами. *Acta Paedagogica Volynienses*. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. №3. С. 61–67. URL: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.3.9> (дата звернення: 14.04.2025).

39. Михайленко О.В., Титок В.В. Прийоми формування читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку із кліповим мисленням. *Перспективи та інновації науки*. 2023. №14(32). С. 325–337.

40. Нікітіна Н. Формування читацької компетентності як парадигма успішної особистості майбутнього. *NEW INCEPTION: науковий журнал / Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка; голов. ред. С.І. Стрілець. Чернігів, 2020. №1. С. 52–59.*

41. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення: 01.10.2024).
42. Нова українська школа: організація медіаосвіти в початковій школі: навчально-методичний посібник / Старагіна І.П., Волошенюк О.В., Мокрогуз О.П., Ганик О.В. Київ: ПРОПАПІР, 2021. 160 с.
43. Нова українська школа: poradnik dla vchitelja / заг. ред. Н.М. Бібік. Київ: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
44. Новик І.М., Сашук Т.В. Booktrailer як засіб формування читацьких інтересів молодших школярів. *Молодий вчений*. 2018. №3(55). С. 574–577.
45. Піц І.І. Формування читацької компетентності в молодшому шкільному віці: сутнісні ознаки та основні прийоми розвитку. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2024. №94. С. 37–42. URL: <https://doi.org/10.32782/1992-5786.2024.94.7> (дата звернення: 25.01.2025).
46. Правник М.О. Новітні способи залучення молодших школярів до читання. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cdc373c4-b385-44fc-b851-5099137b7735/content> (дата звернення: 25.04.2025).
47. Рекомендації щодо формування читацької компетентності учнів на рівні початкової освіти / Ю. Романенко, Л. Шкарбан, В. Лещенко; за ред. О. Осадчої та Ю. Романенко; Український центр оцінювання якості освіти. Київ, 2022. 47 с.
48. Савченко О.Я. Українська мова та читання: Підручник для 3 класу ЗЗСО (у 2-х частинах): Частина 2. Київ: УОВЦ «Оріон». 2020. 160 с.
49. Савченко О.Я. Уміння вчитися – ключова компетентність молодшого школяра: посібник. Київ: Педагогічна думка, 2014. 176 с.
50. Сорока Т.В. Скрайбінг як сучасна форма візуалізації навчального матеріалу. *Нове в практику*. 2015. №15–16 (283–284). С. 60–62.
51. Старагіна І.П. Нова українська школа: методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з предметів мовно-літературної галузі в

початковій школі. Навчально-методичний посібник / За ред. О.В. Волошенюк, В.Ф. Іванова. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 58 с.

52. Старагіна І.П., Терещенко В.М., Панченков А.О. Нова українська школа: розвиток читацької компетентності в учнів початкової школи в системі інтегрованого навчання: навчально-методичний посібник. Харків: Соняшник, 2020. 176 с.

53. Стратегія розвитку читання на період до 2032 р. «Читання як життєва стратегія». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/190-2023-%D1%80#Text> (дата звернення: 05.04.2025).

54. Сумарук В. Візуалізація як засіб формування читацької компетентності молодших школярів. *Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; педагогічний факультет; [відпов. секр. Н.В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський: Видавець Ковальчук О.В., 2023. Вип. XIX. С. 367–370.*

55. Суржук Т.Б., Ткачук О.С. Інтеграція в навчанні української мови та читання учнів початкової школи. URL: <http://www.journal.org.ua/index.php/ntn/article/view/86/88> (дата звернення: 16.11.2024).

56. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ: Видавництво «Світоч», 2019. 366 с.

57. Фенцик О.М. Формування читацької компетентності здобувачів початкової освіти: аналіз художнього тексту. *Педагогічні науки*. 2018. Вип. LXXXII. С. 81–85.

58. Фенцик О.М., Грицак Г.Ю. Формування читацької компетентності молодших школярів у контексті сучасних освітніх реформ. URL: http://dspace-msu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/7405/1/Formation_of_reading_competence_of_junior_schoolchildren_in_the_context_of_modern_educational_reforms.pdf (дата звернення: 14.11.2025).

59. Фіялка С. Розмаїття засобів утримання читацької уваги в сучасній пізнавальній книзі для дітей. *Поліграфія і видавнича справа*. 2017. №2. С. 163–173.
60. Хома О.М. Підготовка майбутніх учителів до формування у молодших школярів читацької компетентності. «Світ наукових досліджень. Випуск 18»: матеріали Міжнародної мультидисциплінарної наукової інтернет-конференції, (м. Тернопіль, Україна – м. Переворськ, Польща, 20-21 квітня 2023 р.) / [редкол.: О. Патряк та ін.]; ГО «Наукова спільнота»; WSSG w Przeworsku. Тернопіль: ФОП Шпак В.Б., 2023. С. 91–92.
61. Чемоніна Л.В. Створення ситуації успіху на уроках української мови і літературного читання в початковій школі засобами сучасних технологій навчання. *Молодий вчений*. 2019. №3(67). С. 105–109.
62. Червінська І., Струк А., Притуляк О., Никорак Я. Медіатехнології як ефективний засіб підвищення якості освітнього процесу в закладах вищої освіти. *Освітні обрії*. 2022. №2(55). С. 69–73. URL: <https://journals.pnu.edu.ua/index.php/obrii/article/view/6674/6977> (дата звернення: 23.03.2025).
63. Чим небезпечне кліпове мислення і як з ним боротися. URL: <https://delovoy.com.ua/chim-nebezpechne-klipove-mislennya-i-yak-z-nim-borotisyay/> (дата звернення: 18.12.2024).
64. Яценко Н.А. Скетчноутинг та комікси на уроках. Візуалізація ідей. *Педагогічна освіта (Нові формати освіти)*. 2018. №5(89). С. 21–23.
65. Яценко Т.О. Компетентнісно орієнтована літературна освіта в контексті завдань Нової української школи. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2018. №4. С. 43–48. URL: <http://lib.ndu.edu.ua/dspace/bitstream/123456789/986/1/9.pdf> (дата звернення: 27.09.2024).
66. Яценко Т.О. Проблема читання в умовах інформаційного суспільства: соціальний і методичний аспекти. *Проблема читання в сучасному інформаційному суспільстві*: матеріали I Всеукраїнської науково-практичної

конференції, 12 вересня 2019 р., м. Київ / Ін-т педагогіки НАПН України; за заг. ред. Т.О. Яценко. Київ: УОВЦ «Оріон», 2019. С. 5–8.

67. Яценко Т.О. Читацька компетентність учнів як ключове поняття сучасної шкільної освіти. URL: <http://surl.li/dpjfo> (дата звернення: 09.11.2024).

68. Goodreads – соціальна мережа книголюбів для уроків літератури. *На Урок*. URL: <https://naurok.com.ua/post/goodreads-socialna-merezha-knigolyubiv-dlya-urokiv-literaturi> (дата звернення: 26.03.2025).

69. PISA: читацька грамотність / уклад. Т.С. Вакуленко, С.В. Ломакович, В.М. Терещенко. Київ: УЦОЯО, 2017. 123 с.

70. The benefits of reading. *BookTrust*. URL: <https://www.booktrust.org.uk/globalassets/resources/research/booktrusts-benefits-ofreading-june-2024.pdf> (дата звернення: 12.02.2025).